

Universitätsbibliothek Paderborn

Praxis Episcopalis

In Qva Episcoporum Non Tantvm, Eorumqve Vicariorum munus; sed
Parochorum etiam & conscientiarum directorium concernentium casuum
ac dubiorum indies occurrentium Resolvtiones ... quàm brevissimè
continentur

Zerola, Tommaso

Coloniae Agrippinae, 1680

Spolium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10447

quod degradatus per iudicem ecclesiasticum, tradatur Curie seculari, vide Diaz in *pract. crim. canon. c. 20. c. clerici, de excess. pralat. c. flagitia, 32. qu. 7.*

SUSPENSIO.

Primò, quia interdum quis suspenditur ab officio, aliquando à divinis, quæritur, quid intelligitur per suspensionem ab officio, & quid à divinis? Respondetur, quoad primum, quod suspensio ab officio includit suspensionem ab omnibus actibus peculiaribus ordinum, & jurisdictionis, unde non potest sic suspensus exercere actum aliquem ordinis, nec jurisdictionem, vel prædicare, vel legere: suspensus verò à divinis includit solum actus peculiare ordinum, & sic prædicando, legendo, exercendo jurisdictionem, non incurrit irregularitatem, sicut in primo casu, ubi exercendo actus convenientes ordini solum, fit irregularis, Cov. in *c. alma mater, 2. parte, §. 2. num. 4. c. responso, de sent. excom. Nav. consi. 58. 60. & 63. de sent. excom. Sylvest. in ver. suspensio, §. 5. ver. si verò, Diaz in *pract. crim. canon. c. 122. & Covar in c. alma mater, 2. p. §. 2. loc. cit. suspensus à beneficio quid importet, vide in 3. p. eod. ver. suspensus simpliciter quid importet, vide ibidem, ubi importat suspensionem ordinum, Genin. in *c. 1. §. eos, notab. 3. de temp. ord. lib. 3.***

Secundò, si quis incidit in irregularitatem, & postea dispensetur secum per Datarium, tamen imposita ei suspensione magna ab ordinum executione, an Episcopus possit eum absol-

vere à dicta magna & longa suspensione. Navar. *consi. 16. nu. 2. de temp. ord.* dicit quod non, ego verò dicerem, quod sic, stante causa, prout dixi in *ver. Penitentia*, quia magis & minus non variant speciem.

SPONSUS.

SI duo contrahunt matrimonium per verba de presenti, & ante copulam alter illorum ingrediatur monasterium, seu religionem, altero invito, quantum temporis tenetur ipsum expectare, remanens in sæculo? Respondetur in *cap. ex publico de convers. conjug. per duos menses, vel alias arbitrium, cap. commissum, de sponsal. Extravag. anti. concertat. Jo 22:* tamen de jure novissimo sac. Conc. Trid. *sess. 25. cap. 15. de refor. reg.* debet expectare usque ad professionem expressam, quæ fit elapso anno integro, Navar. *consi. 1. de convers. conjug.* & ita practicavi Surrenti, quamvis elapso anno uxor exiverit à monasterio, & vir etiam à sua religione, & sic in sæculo permanserunt usque ad mortem, de anno 1584. & ratio est, quia si remanens in sæculo expectatis duobus mensibus, vel antequam alter ingressus religionem profiteatur expressè nubat secundo, si ille exierit à religione, quid? ergo expectare potest professionem expressam.

SPOLIUM.

Quia subcollectores, seu Commissarii spoliorum solent aliquando ponere manus in ea, quæ de jure non sub-

subiunguntur spoliis, contra intentionem summorum Pontificum, & dispositionem sacrorum canonum in eorum grave peccatum, & tertij præjudicium: ideo pro practica quotidiana volui hic inferere multa notanda.

Primò, mos spoliandi defunctos ecclesiasticos bonis per collectores fuit ab antiquo servatus in Romana Curia, ut dicit Card. in *ca. nisi cum pridem*, §. *intueri*, nu. 3. not. de *renunc.* ubi subdit propter hanc causam, plures viros egregios abhorrere prælaturam ne priventur libertate testandi, ita Gom. de *brevibus* num. 17. Gem. in *ca. nemo*, de *elect.* lib. 6. dicit quòd tempore suo collectores recipiebant fructus beneficiorum vacantium prout modò etià faciunt.

Secundò, bona quæ beneficiatus reliquit ex his, quæ in suos usus decenter insumere poterat, quæ facit sibi quasi patrimonialia, non sunt spolia, Nav. *tract. de reddit. Eccles.* monito 26. & *tract. de spolijs*, §. 1. n. 3. & §. 6. n. 7. per Bul. Pij. V. hoc tamen limita primò, procedere in beneficiarijs sæcularibus, non in beneficiarijs regularibus, idem *loc. cit.* §. 5. num. 2. secundò, ego limitarem pro leviori, & breviori practica non procedere in beneficiato, non habente redditus ultra triginta aureos, prout *inferius*, §. 6.

Tertio, bona, quæ prælati, & beneficiarij regulares delinquunt in consumpta, sunt spolia.

Pius IV. Bul. sub datum Romæ, anno M. D. LX. Nonis Februarij, Pontificatus sui anno 2. Nav. *loc. cit.* §. 5. nu. 2.

Quartò, spolia non solum in Italia,

sed etiam in alijs regnis, & provincijs sunt Papæ, *ibidem*.

Quintò, beneficiati, tam curati, quàm simplicis beneficij, non possunt testari, nec legare, nec donare causa mortis, sed solum irrevocabiliter inter vivos, Nav. de *red. sup. ca. si. 10. q. 1. monito 34.* & in *apolog. monit. 81. de spol.* §. 6. n. 5. ver. 1. noto; ratio est, prout tangit Covar. in *c. cum officijs*, de *test. nu. 1. & 3.* ubi disputat, an clericus sit usufructuarius, an usurarius de redditibus ecclesiasticis, & concluditur ab omnibus cõmuniter, quòd est usufructuarius in vita, & usufructus in morte, vide Syl. in *clericus*, quarto, §. 20. & 21. vide glos. in *cap. feri*, in ver. *orbitus*, de *pecul. cler.* Gomez. *qu. 1. in ult. de trien. possess.* Jo. Nic. Gom. de *grat. expect. sol.* 377 num. 24. & 25.

Sextò, bona beneficij, qui non habet beneficia, vel pensionem excedentem valorem triginta ducatorum aurei de Camera, non faciunt spolia, Bul. Pij. V. & Navar. §. 1. num. 5. & 7. *loc. citat.* nisi exercuerit negotia illicita, qui triginta ducati de Camera aurei, faciunt plusquam quadraginta de regno.

Septimò, bona regularium decedentium extra claustra, & apostatarum sunt spolia, & spectant ad Reverendam Cameram Apostolicam, Greg. XIII. Bull. 44. *quæ incipit Officij nostri*.

Octavò, spolia prælatorum, & aliarum personarum ecclesiasticarum sine testamento, vel facultate testandi decedentium, sunt spolia. Paul. III. Bul. 13. *quæ incipit Romani Pontificis*.

Nonò, prælati, & aliæ personæ ecclesiasticæ, testandi facultatem à Sede Aposto-

Apostolica habentes decimam partem bonorum locis piis donare, aut jure legati tantummodo relinquere possunt. Paul. III. Bull. 53. *quæ incipit Romanus Pontifex.* Pius IV. Bull. 11. *quæ incipit, Grave.* Pius V. Bull. 71. *quæ incipit, Sacrosanctum.*

Decimò, revocatio facultatum testandi, & quovis modo disponendi de acquisitis ex locis ecclesiasticis, ac de aliis rebus, etiam proprio labore partis ad commodum illegitimorum, etiam legitimorum, non tamen hospitalibus expositorum, & orphanorum, & abrogatio habilitationum eorundem illegitimorum succedendi in dictis bonis, aut rebus feudilibus, & emphyteuticis à piis locis profectis, videatur in Pio V. Bull. 220. *quæ incipit, Quæ ordini,* & ampliatur hoc etiam ad bona patrimonialia, idem Bull. 152. *quæ incipit, Ad Romanum.*

Decimoprimum, Clericorum bona ex illicita negotiatione acquisita veniunt sub nomine spoliij, & spectant ad Reverendam Cameram Apostolicam. Pius IV. Bull. 23. *quæ incipit, De cens.* & Bull. 31. *quæ incipit, Romanus* & Pius V. Bulla hic inserta.

Decimosecundò, quia subcollectores vel commissarij quando beneficiatio non sunt in summa contenta triginta ducatorum de Camera, prout in Bull. prædict. solent intrare per aliam portam, nempe per illicitam negotiationem, idè volui hic inferre aliquot casus, de quibus posset dubitari. nam omnia acquisita per negotiationem illicitam à clericis quæ remanserunt mortis

Prax. Episc. Pars II.

tempore, vel quibus in vita privantur, sunt spolia, ita Nav. de spol. §. 7. ver. 3.

Decimotertiò, primùm omnia acquisita per clericos ex beneficijs retentis contra jura, putà exocrabilis, vel non residentes, vel per simoniam, & alia, prout habes per extensum in verb. intrusus:

Secundum ex officijs exercitatis cōtra jura, prout in Clem. 1. de vit. & hon. cler. & in tot. tit. de vit. & hon. cler. & alia quamplura, quæ habes in Diaz in præf. cri. canon. Holt. in sum. de vit. & hon. cler. Syl. in ver. clericus, 3. ut Medicinæ, Chirurgiæ, & alias, eis prohibitis ex obsequijs indecenter Regibus & alijs secularibus personis, Argum. cap. præterea, ca. jamdudum, ca. de multa, de præb. procurantes villarum, Advocati coram judicibus secularibus, quod tamen fallit in clericis secularibus, in minoribus constitutis, carentibus beneficijs sufficientibus ad victum, qui possunt exercere aliqua ex prædictis, similiter in habentibus sacros ordines, & non habentibus unde vivant, quia sibi liceret ista prædicta exercere, & quæ dixi in ver. clericus, §. 15. & Nav. in ca. fraternitatis, 12. q. 1. & de spol. §. 7. nu. 5. facit ca. 86. dist. Nav. cons. 3. de testa.

Decimoquartò, annui census, & alia mobilia, seu immobilia, exempta ex redditibus ecclesiasticis à beneficiato, an pertineant ad spolia? Respondetur ex Nav. loc. cit. §. 1. nu. 4. ver. 3. quòd per Clem. sape, §. cumq; annui census, de verb. sign. & Nav. loc. cit. §. 16. ver. 11.

V

De-

Decimoquintò, utrum Capellaniæ, seu Missæ celebrandæ in aliquibus altaribus, excedentes summam ducatorum triginta, prout in Bulla, faciunt spoliū in sacerdote habente illas tempore obitus, vel introitus durante vacatione dictarum Missarum, sint spolia? Respondetur: prout *suprà* in *ver. Capellania*, & distinguitur, prout ibi. nam si non sunt summatæ auctoritate Ep. & opi, non veniunt appellatione beneficij, prout gl. in *Clem. 2. de decim* & *Io. de Selua. tra. de benef. 1. par. q. 3. n. 10. & q. 4. n. 12.* & sic non faciunt spolia, similiter nec pensio annua, quia non venit appellatione beneficij, prout multis probat *Selua loc. cit. n. 11. per totum*, unde si quis solum habeat pensionem, vel beneficium triginta ducatorum, non facit spolia propter easdem rationes, hoc tamen puta habere locum, quando pensio non datur in titulum, *Cov. in c. cum in officijs, n. 6. in fi. de testam. Gigas tract. de pens. qu. 52.*

Decimosexto, utrum clericus conducens, seu affictans prædia, vineam, viridaria, facit spolia? *Diaz loc. cit. cap. 50.* dicit quod non licet ista exercere clericos, tamen *Sylve. clericus, 3. n. 4. §. 2.* ait posse, idem *Ang. in ver. clericus. q. 9. §. 12.* vide acta *Mediol. Ecclesie, fol. 11. col. 3.* vide *Bull. Pij IV. quæ est 23. & incipit, decens esse. Nav. conf. 5. nu. 3. de success. ab intest. & conf. 3. de testam.*

Decimoseptimò, quia dictum est superius, servientes personæ ecclesiasticæ sæcularibus dominis facere spolia, an hoc sit verum undequaue? Respondetur, quod fallit de consuetudine,

& stylo Curia in his, qui agunt negotia Regum, & aliorum Principum, etiam salario. *Navar. confil. 4. de donatio*, ita etiam clerici exercentes negotia prælatorum, ubicunq; etiam cum salario, etiam in tribunalibus laicorum, per easdem rationes.

Decimooctavò, clerici regulares, vel sæculares degentes, & morientes Romæ, non faciunt spolia, *Nav. conf. 6. de donat. & conf. 6. 3. de testam. & 8. de success. ab intest. ex Bul. Sixti III. Alex. VI. Leo. X. Pij. IV. 31. quæ incipit, Romanus & Jul. IV. & ita consultuit Nav. in tribus consilijs citatis, & in com. de spol. §. 19. n. 1. super ca. non liceat Papa, 12. q. 2. §. 6. in prin. similiter in d. conf. 3. de success. ab intest. dicit, quod omnes clerici, tam sæculares, quam regulares, beneficium habentes, degentes in Urbe, possunt disponere in vita, & in morte de omnibus bonis quæ sitis, etiam extra fructus beneficiorum suorum, etiam per negotiationem acquiritorum, per facultatem amplissimam, concessam à Sixto IV. Leo. X. per Bullas suas, ita *Navar. conf. 6. n. 5. de donat.* sed *Illustris & Rever. Jacobus Aldobrandinus Nuncius Apostol. in Regno Neapolitano*, mihi respondit in facto præfatas Bullas intelligi de rebus quas ipsæ personæ ecclesiasticæ tempore mortis possident, vel habent Romæ, secus verò de rebus, quas extra Urbem haberent: nam subsunt spolio, casu quo spoliū facerent, & hoc mihi accidit in facto anno 1599. de mense Julij.*

Decimononò, clericus etiam in facris, ad se suosq; honestè sustentandos, potest

potest aliquam honestam exercere negotiationem, unde nec bona, quæ sic acquisita morientes relinquunt, sunt spolia Camera Apostolicæ reservata. Nav. *conf. 5. n. 3. de success. ab intest. & conf. 3. n. 3. ne cler. vel monach.*

Vigesimò, an Reverenda Camera teneatur solvere debita relicta à beneficiarijs ex spolijs? Respondetur, quòd Nav. *tract. de spol. §. 12. n. 6. & 7.* videtur dicere, quòd non, sed hæres beneficiarij: non sine causa dixi, videtur dicere; quia in loco inferiùs citando expressè dicit, quòd non, nisi quando defunctus non deliquit alia bona, unde possit propriùs creditoribus satisfieri, quia bona, in quibus Camera ratione spolij succedit, intelliguntur deducto ære alieno, per *l. subsignatum, §. bona, ff. de ver. sig.* ubi habetur, quòd illa bona tantum dicuntur esse relicta à moriente, quæ deducto ære alieno supersunt, & ita consuluit Nav. *consil. 7. de solut. n. 5. & 13.* nec obstat decisio Rot. *1. de solut. in antiquis*, quia ei bene responderet Nav. *l. c. n. 14. v. ad quartum*, quia si esset verum simpliciter Cameram, quæ succedit bonis beneficiarij, solùm teneri solvere debita prædecessoris, quæ non necessitate Ecclesiæ contracta fuerunt, prout *c. 1. de solut.* sequeretur, quòd non teneretur solvere panem, vinum, carnes, & alia empta ab ipso pro sustentatione decentiæ suæ vitæ, & personæ, si antequam moreretur, ipsemet non solvisset, quod est absurdum, & ita non dicendum, *l. nam quod absurdum, ff. de bon. liber. idem Nav. conf. 4. de donat.* ubi agit de relictis ab officialibus, & alijs servientibus,

quod solvi à Reverèda Camera debet.

Vigesimoprimum, spolia non sunt ornamenta, paramèta, vasa sacra, &c. nec patrimonialia, seu quasi dolia vacua, scamna, mensæ, cathedræ, tabulæ, & alia supellestilia, nec ea, quæ ipse donavit, vel reddidit Ecclesiæ sine fraude, Bull. Pij V. de qua Navar. *de spol. §. 1. num. 4.*

Vigesimosecundò, dubitatur an appellatione supellestilium prædictorum veniant vestes, lectus, linteamina, culcitæ, sive maratazzi, ferramenta, & alia hujusmodi. Nav. *l. c. n. 6.* videtur dicere, quòd non, quia dicit numeratis omnibus de quibus in Bul. hujusmodi supellestilia habendo respectum ad prædicta, & quia est nova concessio, quæ strictè debet intelligi, ut patet *vulgatis*, & idem §. 16. tamen practica vidi, & expertus sum passim vendi à subcollectoribus paramenta, tapetia, linteamina, mutatoria, libros, cappas, vestes, rochetum, robaleas, sive mappas, & alia præterquam contenta in dicta Bulla, licèt aliquando dicti subcollectores ultra supra crepitent, ad quod providere debent superiores ad evitandas fraudes, & excommunicationes,

Vigesimotertiò, an emolumenta, quæ succedunt Sede vacante, sint spolia? Respondetur, quòd sic, quia de jure communi competunt Episcopo successori, cui succedit Reverenda Camera Apostolica hodie, Cov. *in c. relatum, il primo, n. 2. de testam.* & omnia quæ Sede vacante obveniunt, quia deberent de jure communi reservari futuro successori, subsunt spolio, & dicunt

cunt ea, quæ viventi Episcopo contingebant, vel omnia quæ ad Episcopum pertinebant, Gem. in c. quia sæpe, not. 3. de elect. lib. 6. vel potest de eis reparari Ecclesia, vel ejus utilitas expendi, idem *ibidem*, & potest dari salarii vicario, Gem. *ibi ver. quæro, an sit eis licitum, sed Gl. in c. quia sæpe, ver. reservari, de elect. l. 6.* & *ibi Gem. dicit, quod quæ venirent ratione jurisdictionis, ut puta ex condemnatione, vel sigilli, vel hujusmodi, sunt capituli, quod succedit in omnibus, quoad jurisdictionem, & sic non subsunt spolio, quod nota, quia aliquid dicebant contrarium, & ad doctrinam Conc. potest responderi, intelligi de rebus, quæ non competunt successori.*

Vigesimo quarto, distributiones quotidianæ non faciunt spolium, quare de his potest clericus testari, quia vocatur denarium diurnum, Gem. in c. fm. ver. ex his insertur, de off. ord. lib. 6. Sed distingue prout *ibi*.

Pius V. edidit Bullam circa bona, quæ non veniunt sub nomine spoliorum Reverendæ Cameræ Apostolicæ, & est 44. in ordine, & incipit, *Romani Pontificis, & infra publicata 1567.*

Romani Pontificis, & infra, Nos abustibus, scandalisque hujusmodi providere, ac singularum Ecclesiarum, & monasteriorum, ac beneficiorum indemnitati, animarumque quorumlibet salutem consulere volentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, hac nostra perpetuè valitura constitutione statuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quod de cætero omnia & sin-

gula ornamenta, & paramenta, ac vasa, nec non Missalia, & Gradualia, ac cantus firmi, & musica, alijq. quomodolibet nuncupati libri, & alia res sacra, etiam auri, & argenti, ac quacunque alia bona per quoscunque Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, seu Commendatarios, & alios quoscunque, quacunque beneficia ecclesiastica, cum cura, & sine cura secularia, & quorumvis ordinum regularia in titulum, vel commendam, aut alias quomodolibet obtinentes quocunque nomine, vel titulo censeantur, etiam si de illis, & eorum qualitatibus specialis, & expressa mentio habenda foret ad usum, & cultum divinum, etiam in eorum privatis aedibus, & capellis, vel oratoris destinata tempore eorum obitus ex testamento, vel ab intestato relicta sub quibusvis facultatibus testandi, & alias disponendi de bonis per eos ex altari, vel alias quomodolibet acquisitis per quoscunque Romanos Pontifices predecessores, & successores nostros, ac nos sub quibusvis tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam motu proprio, & alias quomodolibet concessis, & concedendis minime comprehendantur: nec sub appellatione spoliorum veniant, sed ad singulas Eccl. Monasteria, etiam Conventu carentia, & beneficia hujusmodi, in quibus resederint, aut quibus præfuerint, seu quæ alias obtinuerint, omnino spectent, & pertineant, ac spectare, & pertinere, illaque post eorum obitum eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis, etiam in Romana Curia, & procul ab illis decesserint, vel ad illa nunquam accesserint, etiam si antea Eccl. & Monasteriorum regimini cesserint, vel

vel beneficia huiusmodi renunciaverint eo ipso applicata, & incorporata sint, & esse censentur. Ita quod liceat illis defunctis in eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis, successoribus, ac Ecclesiarum, & Monasteriorum huiusmodi capitulis, & conventibus respectivè illa propria auctoritate liberè apprehendere, ac eorum Ecclesiis, & Sacristiis applicare, & incorporare, ac quaecunque donationes, ac reliqua, & legata, testamenta, & codicilli, & alia ultima voluntates, seu spolia de super contra presentis constitutionis nostrae tenorem quomodolibet pro tempore facta, quoad premia, nulla & invalida, nulliusve valoris & momenti existant, & personis etiam ecclesiasticis, seu locis etiam pijs, aut ecclesiasticis quibuscunque, in quarum, seu quorum favore pro tempore facta fuerint, minimè suffragentur, nec per ea eisdem personis seu locis, vel alijs Ecclesiis huiusmodi aliquod jus in rebus predictis, vel ad illas, acquiri possit. Quinimò res sacras, ac alia bona predicta quocunque nomine, vel titulo pro tempore continentur ad illa Ecclesiis, & Monasteriis, ac beneficijs per defunctos quomodolibet acquisitis, ut praefertur, juxta presentium tenorem realiter, & cum effectu restituendum, & consignandum, quibusvis dispositionibus de illis in contrarium quomodolibet factis minimè attentis, omnino teneantur, & ad id per censuras, & poenas etiam furti, & sacrilegij, ac alia iuris, & sacri remedia opportunè cogit, & compelli possint & debeant. Insuper ne deinceps contingat insolentia spoliatorum Camerae Apostolicae collectorum, vel subcollectorum, alias Ecclesiarum, nec hominum quenquam damno, & injuria affici, nec

quisquam de cetero vertatur in dubium, quae res habendae sunt nomine spolijs, simili modo statumus, decernimus, & declaramus, quod quaecunque scamna, cathedrae, arcae, & etiam lignae, vel lapideae, etiam marmoreae mensae, & tabulae, ac quaecunque dolia, seu vasa vinaria, vacua, & alia similia suppellectilia domestica per quosvis presbyteros, seu clericos ab humanis pro tempore decedentes, tempore eorum obitus in Ecclesiis, seu eorum domibus Ecclesiarum earundem, vel alibi ubivis locorum relicta, etiam si ex fructibus & proventus beneficiorum, quae dum viverent, obtinebant, acquisita fuerint, sub spoliatorum appellatione minimè veniant, nec pro spolijs ullo modo reputari possint. Praeterea, quod nullum spolium Camerae praefata fieri, nec quicquam à quibusvis spoliatorum Camerae huiusmodi collectoribus vel subcollectoribus exigi possit per obitum illius, qui dum viveret, unum vel plura beneficia ecclesiastica obtinuerit, cuius, vel quorum insimul fructus, redditus & proventus 30. ducatorum auri de Camera, secundum aestimationem, & valorem annum non excefferint, aut qui pensiones annuas super quibusvis fructibus ecclesiasticis usq; ad dictum valorem annuatim perceperit, dummodo tamen is se ab omni illicita negotiatione, & à sacris canonibus prohibita abstinerit, ita quod si quis dictorum collectorum aliquid ex bonis quorumvis defunctorum, qui similia beneficia obtinuerint sive similes pensiones perceperint, praetextu spoliatorum ejusdem Camerae percipere, aut alijs contra praesentes nostras literas attentare praesumpserint, ad totalem bonorum per eum perceptorum restitutionem teneatur,

ac ad vitam juris, etiam per similes censuras, & pœnas cogi & compelli possit & debeat. Districtius inhibentes quibusvis Camera præfata spoliatorum collectoribus nunc, & pro tempore existentibus sub indignationis nostræ, & privationis eorum officiorum pœna, ne in ornamentis & paramentis, ac vasis & libris præfato cultui divino dicatis, ac aliis in rebus sacris, nec non suppellectilibus præfatis quomodolibet se intromittant, nec in eorum inventariis tanquam spolia redigant, seu describant, sed ornamenta & paramenta, nec non vasa & libros, aliaque divino cultui dicata huiusmodi Ecclesiis & monasteriis, capellis, & alijs beneficijs huiusmodi, eorumque rectoribus, & alijs præfatis liberè admittant & consignent, ac consignari faciant cum effectu, ac suppellectilia prædicta in locis, ubi constiterint, relinquunt, ac decernentes sic in præmissis omnibus & singulis per quoscunque iudices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super ijs à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filijs curia causarum Camera Apostolica generali auditori, & singulis locorum ordinarijs, ac majorem dignitatem pontificalem in universis Ecclesiis cathedralibus & Metropolitanis pro tempore obtinentibus per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum præfatas literas, & in eis contenta, quacunque ubi, & quando opus fuerit, quoties pro parte quorumcunque in præmissis inter-

esse habentium, ut præfertur, fuerint requisiti, sollemniter publicantes, eisq; in præmissis efficacis detentionis præfatio assistentes, faciant auctoritate nostra præfatas literas, & in eis contenta quacunque firmiter observari, ac singulos, quos litera ipsa concernunt, illis pacificè gaudere, non permittentes eos desuper quomodolibet indebitè molestari contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo, non obstantibus, &c.

TESTAMENTUM.

Primò, testamentum factum coram paroco, & duobus testibus valet, nec obstat consuetudo, vel leges humanæ contra illum textum, ibi in c. cum esses, de testam.

Secundò, si fiat testamentum sine his solemnitatibus, non valet, non obstante aliqua consuetudine in contrarium, Gom. in c. 1. nu. 28. limit. 3. ver. mihi tamen.

Tertiò, Cov. dicit hoc valere interris Ecclesiæ solùm, in d. c. cum esses, nu. 4. & infra.

Quartò, legatum verum ad pias causas, valet factum coram duobus testibus, etiam sine præsentia parochi, ita in c. relatum, il. 1. de testam. & isti possunt esse etiam fœminæ, Cov. ibi. num. 5. Gom. q. 9. de instr. ref. g.

Quintò, si quis facit primò testamentum validum, & postea secundum invalidum, videtur recedere à primo, Gom. in c. 1. num. 125. & infra de const. lib. 6.